

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

nimi: mittetulundusühing Eesti Roheline Liikumine

registrikood: 80001670

tänava/talu nimi, Tiigi tn 8-24

maja ja korteri number:

linn: Tartu linn, Tartu linn

vald: Tartu linn

maakond: Tartu maakond

postisihnumber: 51003

telefon: +372 7422532

e-posti address: info@roheline.ee

veebilehe address: www.roheline.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	9
Bilanss	9
Tulemiaruanne	10
Rahavoogude aruanne	11
Netovara muutuste aruanne	12
Raamatupidamise aastaaruande lisad	13
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	13
Lisa 2 Raha	14
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	14
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	14
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	15
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	15
Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	16
Lisa 8 Liikmetelt saadud tasud	16
Lisa 9 Annetused ja toetused	16
Lisa 10 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	17
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud	17
Lisa 12 Tööjõukulud	18
Lisa 13 Seotud osapooled	18
Aruande allkirjad	19

MTÜ Eesti Roheline Liikumine

2023. aasta tegevusaruanne

2023. aastal jätkas ERL tegutsemist vastavalt 2021. aastal vastu võetud programmile, milles sätestatakse, et Eesti Rohelise Liikumise eesmärk on kaitsta looduskeskkonda tegevuste eest, mis viivad Eestit kaugemale looduse taluvuspiiridest. ERLi tegevusväli on Eesti looduskeskkond ning Eesti ühiskond ja oma ajaloost, eelistustest ja pädevustest lähtuvalt keskendub ERL kolmele valdkonnale: energia ja kliima; fosforiit ja maavarad ning majandus ja tarbimine.

PERSONAL

MTÜ Eesti Roheline Liikumine juhatusse kuulusid kuni 6. maini 2023 Grete Arro, Agor Eiskop ja Madis Vasser (valitud 22. mai 2021 üldkoosolekul kaheks aastaks). Alates 6. maist 2023 on ERLi juhatuse liikmeteks Grete Arro, Agor Eiskop, Liisi Pajula ja Züleyxa Izmailova. Juhatuse liikmetele ei makstud juhatuse töös osalemise eest tasu.

ERLi kontoris töötas 2023. aastal 9 töötajat: 5 huvikaitseeksperiti (Johanna Kuld, Maris Pedaja, Carmen Kilvits (alates veebruar 2023), Susann Šefer (alates juuni 2023) ja Silver Sillak (kuni veebruar 2023)), 1 projektijuht (Karola Kivilo, alates september 2023), kommunikatsioonijuht (Demy Landson), finantsjuht (Janeli Mänd) ja tegevjuht (Marilyn Eessalu).

ERLi tegevuste elluviimisele aitavad kaasa ka mitmed organisatsiooni aktiivsed lihtliikmed ja vabatahtlikud. 2023. aastal panustasid ERLi töösse 3 praktikanti: Sayano Fujimoto (Jaapanist), Rhenna Hatton (USAst) ja Laura Gutmiedl (Saksamaalt).

PROJEKTID

Projekt: ACF tegevustoetus 2022-2023

Projektijuht: Marilyn Eessalu

Projekti kestus: 01.01.2022 - 31.12.2023

Rahastus: Aktiivsete Kodanike Fond Eestis

Projekti eesmärk ja tegevused: Aktiivsete Kodanike Fondi tegevustoetus on mõeldud neile Eesti vabaühendustele, kelle eesmärkideks on demokraatliku kultuuri ning kodanikuteadlikkuse tugevdamine ning samuti inimõiguste ja võrdse kohtlemise eest seismine. Tegevtoetus annab ERLile võimaluse keskenduda süvendatult oma arenguvajadustele ja eesmärkide elluviimisele. Lisaks jooksvatele- ning palgakuludele

võimaldab ACFi toetus ERLil laiendada huvikaitsetööd ettevõtete vastutuse alal, algatada koostöö kaevandamise ökoloogilise mõju hindamiseks teadusasutuste, mõjutatud kogukondade ning keskkonnaorganisatsioonide vahel, ning tõhustada finantsilist vastupidavust.

Projekt: Justice is Everybody's Business / Õiglane äri, õiglane maailm

Projektijuht: Marilyn Eessalu

Projekti kestus: 01.04.2022 - 31.12.2023

Rahastus: Wellspring Foundation (Friends of the Earth Europe kaudu)

Projekti eesmärk ja tegevused: 2022. aasta alguses esitas Euroopa Komisjon ettepaneku äriühingute kestliku juhtimise ja hoolsuskohustuse direktiiviks (CSDDD), mis kaitseks inimõigusi ja planeeti ettevõtete eksploateerimise eest. ERL töötab koos rohkem kui 200 kodanikuühinguga selle nimel, et seadus saaks range ja siduv läbi huvikaitsetöö ning avaliku teavituse.

Projekt: Kliimaargumentide arvestamine keskkonnamõju hindamisel

Projektijuht: Kärt Puusepp (kuni september 2022), Demy Landson (alates oktoober 2022)

Projekti kestus: 01.04.2021 - 31.03.2023

Rahastus: Avatud Eesti Fond koos Vabaühenduste Liiduga Aktiivsete Kodanike Fondist

Projekti eesmärk ja tegevused: Projekti peamiseks eesmärgiks on saavutada olukord, kus vabaühendused ja kohalikud omavalitsused on teadlikud, kuidas, millal ja milliseid kliimamõju aspekte tuleb keskkonnamõju hindamises arvestada ning Eestis on jõutud suurema õigusselguseni selles, kuidas, millal ja milliseid kliimamõju aspekte tuleb keskkonnamõju hindamises arvestada ning kuidas nendele keskkonnaotsuste tegemisel vääriline kaal anda.

Projekt: RegENERate: Mobilising Regions for Energetic Re-development and Transformative NECPs

Projektijuht: Madis Vasser (kuni september 2021), Maris Pedaja (alates oktoober 2021)

Projekti kestus: 01.01.2021 - 31.12.2023

Rahastus: Euroopa Komisjon, LIFE programm

Projekti eesmärk ja tegevused: Projekti eesmärk on toetada Euroopa Liidu ambitsiooni süsinikuneutraalsuseni jõudmiseks Kesk- ja Ida-Euroopa riikides. Projekt taotleb jõulisemaid samme efektiivse kliimapoliitika suunas, mis oleksid ühtlasi kooskõlas pikaajalise fossiilkütustest väljumise strateegiaga, hoonete energiatõhustamisega ja taastuvenergia kiirema kasutuselevõttuga. Luubi all on eelkõige fossiilkütustel põhinevad tööstuspiirkonnad, mille elanikkond on rohepöördest enim mõjutatud – täna fossiilkütuste sektoris hõivatutele tuleb kindlustada õiglane üleminek kliimaneutraalse tuleviku poole.

Projekt: Operation of the Climate Pact Secretariat

Projektijuht: Demy Landson

Projekti kestus: 09.10.2023 - 02.05.2025

Rahastus: Euroopa Komisjon (DG CLIMA)

Projekti eesmärk ja tegevused: Euroopa kliimapakt on ühise eesmärgi ümber koondunud inimeste liikumine: igaüks tegutseb omaenda maailmas (riik, regioon, linn, kogukond) selle nimel, et luua meie kõigi jaoks kestlikum Euroopa. Euroopa Komisjoni poolt loodud pakt on osa Euroopa rohelisest kokkuleppesest ning aitab Euroopa Liidul saavutada eesmärki saada 2050. aastaks kliimanetraalseks. Kliimapaktis osalemiseks on palju võimalusi. Mõni tegevus erineb riigiti, ent on ka selliseid ettevõtmisi, mis toovad kokku inimesi kogu Euroopast. Paktil on partnerlus ka teiste organisatsioonide ja võrgustikega, et toetuda paljudele juba algatatud ettevõtmistele.

Projekt: Citizens' Observatory For Green Deal Financing

Projektijuht: Carmen Kilvits

Projekti kestus: 01.10.2022 - 31.03.2024

Rahastus: Euroopa Komisjon (EACEA)

Projekti eesmärk ja tegevused: Citizens' Observatory For Green Deal Financing projekt lähtub konsortsiumi liikmete varasemast kogemusest, et arendada välja uus struktuur partnerluseks ja avalikkuse kaasamiseks, mis tugevdab avalikkuse panuse kvaliteeti EL-i protsessides. Projekt suurendab kodanike ja kodanike esindusorganisatsioonide osalust otsustamisprotsessides seoses NextGenerationEU-ga, tagamaks, et Taaste- ja Vastupidavusraha vahenditega toetatakse projekte, mis toovad kaasa positiivset mõju ühiskonnale ja keskkonnale, pöörates tähelepanu soolisele võrdõiguslikkusele ja sotsiaalhoolekandele. Projekti raames keskendutakse kodanike kaasatuse tugevdamisele ja kodanike arvamuse uurimisele, et määratleda tõeliselt ümberkujundavad investeeringud ja loobuda seni tavapärasest (nn business-as-usual) investeeringutest ning kodanike hääle võimendamisele olulistes poliitilistes protsessides EL majanduse ja demokraatia ümberkujundamiseks.

Projekt: Coping with Climate Anxiety: Learning Methods for Mental Health for European Youth

Projektijuht: Karola Kivilo

Projekti kestus: 01.09.2023 - 31.08.2025

Rahastus: Haridus- ja Noorteamet, Erasmus+ programm

Projekti eesmärk ja tegevused: Projekti eesmärgiks on arendada noortega töötavate spetsialistide pädevusi noorte kliimamurega tervislikult toimetulekuks ja täiendada nende teadmisi kliimamure potentsiaalsest mõjust vaimsele tervisele.

Projekti raames välja vajalikud vahendid, ressursid ja meetodid noorte kliimamure äratundmiseks ning jagatakse teadmisi selle haldamiseks ja leevendamiseks. Projekti jooksul luuakse koolitusprogramm noortega töötavatele spetsialistidele õpetamaks

spetsialiste noori kliimaärevuses toetama. Tallinnas toimub kooliutusprogrammi materjali põhjal 4 päevane koolitus koolitajatele, millele järgneb igas partnerriigis pilootkoolitused laiemale avalikkusele.

Järgmise tegevusena töötatakse välja tugigruppide metotoloogia juhend, mille põhjal viiakse aasta jooksul igas partnerriigis ellu tugigrupid noortele. 2024 suvel toimub Taanis rahvusvaheline kliimaärevuse suvelaager, kus osalevad noored saavad kogeda nii kogukonna ja toetuse tunnet ning antakse teadmisi, praktilisi nippe ja tööriistu, kuidas kliimaärevusest oma elus positiivseks sütikuks transformeerida. Viimase materjalina vlamib noortele suunatud eneseabikäsiraamat, mis võimaldab panna aluse individuaalsete ja sotsiaalsete oskuste arengule, aidata kaasa kliimaärevusest mõjutatud vaimse tervise ja heaolu parandamisele ning suunata noori rohkem kodanikuühiskonnas osalema ning seal paremini toime tulema.

Projekt: EU Corporate Sustainability Due Diligence Campaign

Projektijuht: Susann Šefer

Projekti kestus: 01.03.2023 - 01.03.2024

Rahastus: OAK Foundation (Friends of the Earth Europe kaudu)

Projekti eesmärk ja tegevused: 2022. aasta veebruaris esitas Euroopa Komisjon ettepaneku äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiviks (CSDDD), mis kaitseks inimõigusi ja keskkonda ettevõtete kahjulike tegevuste eest. 2023. aasta detsembris jõudsid Euroopa Parlament, Euroopa Komisjon ja Euroopa Nõukogu kolmepoolsetel läbirääkimistel poliitilise kokkuleppeni. Projekti konkreetne eesmärk oli jõuda asjakohaste poliitikakujundajate ja poliitikuteni nii Eestis kui ka Brüsseli alalises esinduses. Tegevuste hulka kuulus CSDDD-alase sisutööga kursis olemine, kodanikuühiskonna ootuste edastamine asjaomastele kohalikele ja EL-i poliitikakujundajatele, kohtumised ja dialoog korraldusasutustega.

Projekt: Estonian stakeholder trainings on small modular nuclear reactors

Projektijuht: Madis Vasser

Projekti kestus: 01.02.2023 - 31.07.2023

Rahastus: grassroots foundation

Projekti eesmärk ja tegevused: Eesmärgiks oli tõsta tuumaenergia temaatika peamiste sihtgruppide teadlikkust, korraldades erinevaid infoüritusi. Sihtgruppideks olid võimaliku tuumajaama asukoha ümbruse elanikud (Mahu ja Letipea külaseltsid, üritus Mahus 11.03.2023 ja Viimsi piirkonna inimesed, üritus Viimsis 4.10.2023), kohalike omavalitsuste esindajad (üritus Tallinnas Kultuurikatlas 26.04.2023), laiem avalikkus (üritus Tallinnas kinos "Sõprus" 21.09.2023). Lisaks võimaldas projekt luua uusi rahvusvahelisi kontakte (Soome, USA, Kanada). Ürituste salvestusi saab näha Youtube-is: [Mahu](#), [Viimsi](#), [Kultuurikatel](#), [Sõprus](#).

Projekt: Repower the Regions: Ambitious and inclusive clean energy plan for repowering the just transition regions

Projektijuht: Maris Pedaja

Projekti kestus: 01.10.2023 - 31.03.2026

Rahastus: Euroopa Komisjon, LIFE programm

Projekti eesmärk ja tegevused: Projekt tugineb suuresti LIFE RegENERate projektist saadud kogemustele, et veelgi enam kaasata kodanikke otsuste tegemisel õiglase ülemineku protsessi raames ning suurendada kodanike osalust piirkondlikes juhtimisprotsessides õiglase ülemineku regioonides üheksas Ida- ja Kesk-Euroopa riigis. Projekti eesmärk on tagada, et piirkondlikud kliima- ja energiakavad oleksid kooskõlas ELi 2030 kliimaeesmärkidega, neil oleks tugev toetus kohalikul tasandil ning need pakuksid konkreetseid suuniseid ja teekaarte piirkondade võimestamiseks.

Kaasavate planeerimismeetodite ja teadusringkondade toel koostatakse projektis terviklikud kavad ja teekaardid energiasäästlike, energiatõhusate ja energiaühistuliste lahenduste kasutuselevõtuks ning üksikasjalikud kavad taastuvenergiat põhinevate kütte- ja jahutuslahenduste (sealhulgas kaugkütte) jaoks.

OSALEMINE KATUSORGANISATSIOONIDE TÖÖS

Coalition Clean Baltic (CCB)

2023. aastal ei olnud ERL-is CCB koordinaatorit ning ERL aktiivselt CCB töös ei osalenud.

Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO)

EKO rahastus võimaldab ERLil organisatsiooniliselt areneda ning tagab põhifunktsioonide täitmise läbi juhtivpersonali. EKO igakuistel koosolekutel 2023. aastal osales tegevjuht Marilin Eessalu, vahendades päevakajalist infot ning panustades koostöösse. 2023. aastal alanud kliimaseaduse protsess kaasas intensiivselt mitmeid ERLi töötajaid läbi EKO.

ERLi töötajad esindasid EKOt järgmistes riiklikes ja piirkondlikes töörühmades ja komisjonides:

1. Ühtekuuluvusfondide 2014-2020 ja 2021-2027 seirekomisjon
2. Õiglase ülemineku juhtkomisjon
3. Säästva arengu komisjon
4. Tuumaenergia töörühm
5. Eesti Geoloogiateenistuse fosforiidi ja kaasnevate ressursside uuringu II etapi nõustav kogu
6. Põlevkiviõli tootmise PVT nõuete ajakohastamise töörühm
7. Kliimaseaduse töörühmad
  - a. Juhtrühm
  - b. Energeetika

- c. Elurikkus ja maakasutus
- d. Kestlik toidusüsteem

Friends of the Earth (FoE)

FoE Europe tegevuses esindas ERLi tegevjuht Marilin Eessalu, vahendades infot ning panustades koostöösse. FoEE üldkoosolekul valiti Marilin Eessalu ka FoEE Executive Committee 2023-2025 liikmeks, tihendades ERLi ja FoEE koostööd veelgi. Young FoEE ja FoE International koosolekutel ERL 2023. aastal ei osalenud.

CEE Bankwatch Network

Koostöös CEE Bankwatch Networkiga oli ERLil 2023. aastal käsil neli erinevat kampaaniat:

1. õiglane üleminek Ida-Virumaal,
2. Fossiilse gaasi avaliku rahastuse peatamine (sh taristu) ja kasutuse vähendamine,
3. riiklike investeeringute mahu ja kvaliteedi parandamine elurikkuse taastamiseks ja hoidmiseks,
4. riiklike investeeringute mahu ja kvaliteedi parandamine taastuenergia tootmiseks ja energia säästmiseks.

Kampaaniatega üritati peamiselt mõjutada Euroopa Liidu käimasoleva rahastusperioodi (2021-2027) struktuuritoetuste (ühtekuuluvuspoliitika fond, regionaalarengu fond, õiglase ülemineku fond) ning taaste- ja vastupidavusrahastu (sh REPowerEU) kasutamise planeerimist Eesti riigi poolt kogusummaga pea 5 miljardit eurot, et rohepööre võiks toimuda võimalikult sujuvalt. Seiramisprotsessi hõlbustas osalemine ühtekuuluvuspoliitika fondide riiklikus seirekomisjonis, huvikaitset tehti nii Euroopa Liidu, riigi ja kohalike omavalitsuste otsustajatega kohtudes. Samuti asus suur rõhuasetus erinevate ürituste korraldamisel ja materjalide koostamisel (lühifilm "Taastuenergia ja elurikkus", erinevad raportid, artiklid ja juhendmaterjalid). Koostöös Eestimaa Keskkonnaühenduste Koja kolleegidega otsiti 2023. aastal iseäranis aktiivselt lahendusi, et kiirendada taastuenergia arendamise protsessi võimalikult loodussäästlikult ja elurikkust toetavalt. Gaasikampaanias tegeleti Balti riikide piirkonna LNG taristu investeeringute peatamisega, riiklike investeeringute suunamisega fossiilselt gaasilt taastuenergia üleminekule ning Eesti energiapoliitika strateegiliste dokumentide tagasisidestamisega. Bankwatchi töökoosolekutel esindasid ERLi Maris Pedaja (õiglane üleminek, taastuenergia ja energiasääst), Johanna Kuld (fossiilne gaas), Silver Sillak (taastuenergia ja energiasääst) ja Carmen Kilvits (elurikkus). 2023. aastal toimusid Bankwatchi tiimikoosolekud keskmiselt igal teisel nädalal veebi teel.

2023. aastal oli ERL aktiivne ka mitmes muus võrgustikus nagu Beyond Fossil Fuels (BFF), NO NUKES ja YES TO LIFE, NO TO MINING.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	243 552	42 911	2
Nõuded ja ettemaksud	51 883	14 703	3
Kokku käibevarad	295 435	57 614	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	121 934	64	5
Kokku põhivarad	121 934	64	
Kokku varad	417 369	57 678	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	4 708	8 480	4,6
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	261 119	25 852	7
Kokku lühiajalised kohustised	265 827	34 332	
Kokku kohustised	265 827	34 332	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	145 636	14 175	
Aruandeaasta tulem	5 906	9 171	
Kokku netovara	151 542	23 346	
Kokku kohustised ja netovara	417 369	57 678	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	465	355	8
Annetused ja toetused	330 869	202 424	9
Tulu ettevõtlusest	5 125	7 479	
Kokku tulud	336 459	210 258	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-326 884	0	10
Mitmesugused tegevuskulud	-290	-46 095	11
Tööjõukulud	-2 972	-153 987	12
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-420	-1 008	
Kokku kulud	-330 566	-201 090	
Põhitegevuse tulem	5 893	9 168	
Intressitulud	13	3	
Aruandeaasta tulem	5 906	9 171	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	5 893	9 168
Korrigeerimised		
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	420	1 008
Kokku korrigeerimised	420	1 008
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	194 315	23 339
Laekunud intressid	13	3
Kokku rahavood põhitegevusest	200 641	33 518
Kokku rahavood	200 641	33 518
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	42 911	9 393
Raha ja raha ekvivalentide muutus	200 641	33 518
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	243 552	42 911

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2021	14 175	14 175
Aruandeaasta tulem	9 171	9 171
31.12.2022	23 346	23 346
Aruandeaasta tulem	5 906	5 906
Muud muutused netovaras	122 290	122 290
31.12.2023	151 542	151 542

Juhatuse otsusega 7.detsember 2023.a. hinnati kinnisvara (bürooruumid Tartu Tiigi 8-24) väärtuseks, vastavalt turuhinnale, 122 290.-

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Eesti Roheline Liikumine raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoiuseid ja lühiajalisi pangadeposiite. Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil.

Nõuded ja ettemaksud

Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 2556.- eur ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Ettevõtte kasutab materiaalse põhivara amortiseerimisel lineaarset meetodit. Materiaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised amortisatsiooninormid/kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp Amortisatsiooninorm Kasulik eluiga

Maa ei amortiseerita ei amortiseerita

Ehitised ja rajatised 5 - 10% 10 - 20 aastat

Seadmed 15 - 25% 4 - 6 2/3 aastat

Sõidukid 25 - 33% 3 - 4 aastat

Muu inventar 33 - 50% 2 - 3 aastat

Materiaalse põhivara objekti spetsiifika tõttu võib selle kasulik eluiga erineda muu sarnase grupi omast. Sellisel juhul vaadatakse seda eraldiseisvana ning määratakse talle sobiv amortisatsiooniperiood.

Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevatel perioodides.

Annetused ja toetused

MTÜ on lähtunud sihtfinantseerimiste kajastamisel brutomeetodist. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Saadud summasid kajastatakse tuluna kui ettevõtte aktsepteerib finantseerimisega kaasnevaid tingimusi ja kavatab neid täita ning finantseerimise summa on usaldusväärset määratav ja selle laekumine on tõenäoline. Saadud toetus kajastatakse kasumiaruandes tuluna.

Varade sihtfinantseerimisel võetakse soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses; varade soetamise toetusena saadud summa kajastatakse bilansis kohustusena, mis kantakse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglases väärtuses. Tekkiv kohustus kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Tulud

Tulude ja kulude aruande koostamisel on lähtutud RTJ 14 lisas toodud skeemist. MTÜ põhitegevusest lähtudes on tulude kulude aruandes skeemi kirjete nimetusi täpsustatud. Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes. Liikmemaksude kajastamisel tuluna on võetud arvesse ka seda, kas laekumine on selles perioodis tegelikult kindel.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
pangakonto	243 552	42 911
Kokku raha	243 552	42 911

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul
Muud nõuded	51 864	51 864
Ettemaksed	19	19
Muud makstud ettemaksed	19	19
Kokku nõuded ja ettemaksed	51 883	51 883
	31.12.2022	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	150	150
Ostjatelt laekumata arved	150	150
Muud nõuded	14 353	14 353
Ettemaksed	200	200
Muud makstud ettemaksed	200	200
Kokku nõuded ja ettemaksed	14 703	14 703

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks	1 087	1 995
Sotsiaalmaks	2 112	3 496
Kohustuslik kogumispension	269	212
Töötuskindlustusmaksed	323	254
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	3 791	5 957

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

	Ehitised		Kokku
		Arvutid ja arvutisüsteemid	
31.12.2021			
Soetusmaksumus	20 132	852	20 984
Akumuleeritud kulum	-19 060	-852	-19 912
Jääkmaksumus	1 072	0	1 072
Amortisatsioonikulu	-1 008		-1 008
31.12.2022			
Soetusmaksumus	20 132	852	20 984
Akumuleeritud kulum	-20 068	-852	-20 920
Jääkmaksumus	64	0	64
Ostud ja parendused	122 290		122 290
Amortisatsioonikulu	-420		-420
31.12.2023			
Soetusmaksumus	142 422	852	143 274
Akumuleeritud kulum	-20 488	-852	-21 340
Jääkmaksumus	121 934	0	121 934

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	796	796
Maksuvõlad	3 791	3 791
Muud võlad	121	121
Muud viitvõlad	121	121
Kokku võlad ja ettemaksed	4 708	4 708
	31.12.2022	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	2 401	2 401
Maksuvõlad	5 957	5 957
Muud võlad	122	122
Muud viitvõlad	122	122
Kokku võlad ja ettemaksed	8 480	8 480

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2022		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2023	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Bankwatch	11 537		55 970	44 433	17 012	
CERV	0	13 171	6 585	19 423	331	
CLIMATE	0				6 000	
EKO	760		3 800	3 040		
LIFE+	189		16 396	16 584	15 532	
ACF	0	10 163	40 000	-40 163	10 000	
WELLSPRING	1 865		14 600	-13 476	2 989	
CLIKIS		2 076	1 800	1 800		3 048
KESKONNAMÕJUD		442	1 181	1 181		
CORPORATE			16 000	-10 989		5 011
REASMUS+			320 000	-105 608		214 392
REPOWER			38 668	-38 668		38 668
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	14 351	25 852	515 000	-122 443	51 864	261 119
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	14 351	25 852	515 000	-122 443	51 864	261 119

Lisa 8 Liikmetelt saadud tasud

(eurodes)

	2023	2022
Mittesihtotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	465	355
Kokku liikmetelt saadud tasud	465	355

Lisa 9 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2023	2022
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	327 470	197 663
Mittesihtotstarbelised annetused ja toetused	3 399	4 761
Kokku annetused ja toetused	330 869	202 424

Lisa 10 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

	2023
BANKW	61 444
ERASMUS+	105 608
CRV	20 087
CLIKIS	828
CLIMATE	6 000
CORP	10 989
EKO	3 800
GRASSROOTS	8 700
KESKKONNAMÕJU	1 623
LIFE+	31 918
ACFTEGEV.	60 163
WELLSPING	15 724
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	326 884

Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide kuludest on tööjõukulud 2023.a. 177409.-

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2023	2022
Üür ja rent	0	1 535
Mitmesugused bürookulud	280	1 521
Lähetuskulud	0	370
Koolituskulud	0	10 052
Riiklikud ja kohalikud maksud	10	0
posti- ja sidekulud	0	1 146
arvutitehnika ja muud IT teenused	0	18
liikmemaksud	0	742
raamatupidamisteenus	0	4 246
transpordikulud	0	626
toimetus- ja trükiteenus	0	2 464
reklaam	0	733
pangateenus	0	69
elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmise ürituste korraldamine	0	22 573
Kokku mitmesugused tegevuskulud	290	46 095

Lisa 12 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	134 814	115 088
Sotsiaalmaksud	45 567	38 900
Kokku tööjõukulud	180 381	153 988
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	177 409	0
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	8	8

Lisa 13 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2023	31.12.2022
Füüsilisest isikust liikmete arv	1 009	1 009